

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 2 • NR 16 • 1967 • SIDE 269–270

Fund og funderinger

SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab • Heraldinen Seura • Skjaldfræðafélagið

Heraldisk Selskap • Heraldiska Sällskapet

Fund og funderinger

Poul Jensens (Laxmand) sigillstamp

Vid grävningar för ett husbygge i kvartet Klammerdamm i Halmstad 1987 gjordes en sensationell upptäckt. Grundmurar till en fullständigt bortglömd klosteranläggning, som sent omsider har kunnat identifieras som svartbrödraklostret, och mer än 150 gravar kunde blottläggas. Tyvärr blev fyndplatsen ej tillfredsställande utforskad. Detsamma gällde lösfynden. Bland dessa fanns en sigillstamp av utom-

Sigillet, som är av brons, är 25 mm i diameter. Det satt fastspikat vid kistans huvudända. Genom att låta den dödes sigill följa med honom i graven förhindrade man miss bruk.

ordentligt stort intresse. En noggrann undersökning av denna hade kunnat förhindra en fatal förväxling av Halmstads båda kloster. Det yngre klostret, gråbrödraklostret, grundlades nämligen först 1494 och stod fortfarande under byggnad 1503. Sigillstampen har visat sig tillhöra en man som hade nått vuxen ålder redan 1410. Ett vackert exempel på hur heraldiken kan bidraga till lösningen av ett arkeologiskt problem!

Stampen påträffades i en kista. Detta är ej det enda exemplet på att man på 1400-

talet lade den avlidnes sigillstamp i kistan för att förebygga miss bruk.

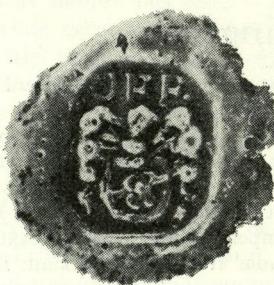
Sigillbilden är en simmande svan. De flesta av omskriftens bokstäver är läsliga, /PA/WE/L/ IONSS/ON/, varför ingen svårighet föreligger att identifiera ägaren till stampen: Poul Jensen (Laxmand). Om honom är mycket litet känt. Den 21 maj 1410 »mageskiftade» han emellertid med sin hustru Ingeborgs samtycke jord i Skåne och norra Halland mot jord i Växtorps, Ränneslövs och Knäreds socknar i södra Halland till riddaren Niels Svarte Skonung. I dokumentet, som finns i avskrift i riksarkivet i Stockholm, kallas han »Påwel Jönson i Wäristörp, vepnare». Han har alltså bott på en gård Värestorp i Höks härad i södra Halland. Något originalsiegel är ej bevarat, men det finns en teckning av det, som utförts samtidigt med avskriften. Omskriften har av tecknaren uppfattats som S. PAWEL JONSONS.

Märta Hänel

O. F. Flors seglbruk

Efter at min artikkel *En heraldisk gåde* var trykt i HT nr. 15, s. 213–14, mottok jeg i brev av 20. april fra arkivkonsulent Sigurd Engelstad en utførlig redegjørelse for sognepresten Ole Frantzen Flors seglbruk gjennem en tveårs-periode ledsaget av tre seglfotografier. Engelstad påviser at Flor oprinnelig førte et annet våben-segl enn det i HT gjengitte, dernest at det «gådefulle» segl han hadde i bruk ved sin død, inneholder en krone over skjoldet. Denne krone er av typen friherrelig. Antagelsen av at signetet opprinnelig har tilhørt Lorentz Creutz, blir med dette i høi grad bestyrket. Engelstad skriver at han i denne omgang bare ønsker å gjøre mig delaktig i sine funn, men har imidlertid tillatt mig å legge dem frem også for HT.s leser. På den følgende side følger Sigurd Engelstads meddelelser.

H.K.

1. Ole Flors segl 1683–84 (seglflaten 10 mm høy).

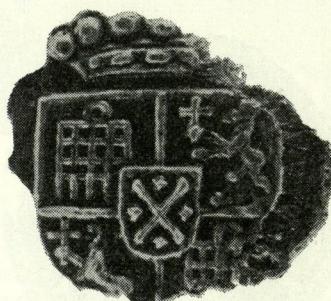
Det var morsomt å lese siste hefte av Heraldisk Tidsskrift med bl. a. Deres artikkel om presten Ole Frantzen Flors segl. Avslutningen på artikkelen egget meg til å forsøke å finne litt mere ut om hans seglføring, og jeg tok da systematisk for meg selvangivelsene for consumptions-skatten for perioden 1681–1700. Resultatet av disse undersøkelser er flg.: 1681 og 1682: Navnetrekk uten segl. 1683 og 1684: Et ganske lite våpensegl med en blomst midt i skjoldet, som er delt med en skrålinje gjennem blomsten; over hjelmen bokstavene O. F. F. (figur 1). 1685–87: Et nytt, ganske lite segl med bokstavene O. F. F. og noen prikker (figur 2). 1688–

2. Ole Flors segl 1685–87 (segrammen 8 mm høy).

1700: Det seglet De behandler i Deres artikkel (figur 3). Til tross for at det i enkelte år foreligger flere avtrykk av dette segl, og således alt ialt ganske mange, har jeg ikke støtt på et eneste komplett avtrykk, men i to av dem sees spor etter en krone, slik som De antyder muligheten av.

Selv om vi nu har fastslått at hr. Ole Flor brukte sitt siste segl ikke bare en enkelt tilfeldig gang, men gjennem et lengre tidsrum, er det vel fremdeles en like stor gâte hvordan han er kommet til å bruke dette flotte segl. — Segl nr. 2 må vel forklares med at han har mistet sitt opprinnelige signet, og skaffet seg et nytt

3. Ole Flors segl 1688–1700 (hjerteskjollets høyde 5 mm).

hos en av de lokale produsenter av bu-
merke- og monogramsigheter for bøndene.
Den primitive utformingen kan vel neppe
forklaries på annen måte. I segl nr. 1 har
vi muligens for oss slekten Flors egentlige
merke, men dette vet jeg foreløpig ikke
noe om, og jeg har ikke anledning til å
sette igang større undersøkelser angående
dette nu. I denne omgang ønsker jeg bare
å gjøre Dem delaktig i mine funn.

Sigurd Engelstad

[DA] Dette materiale er beskyttet af ophavsret. Det kan downloades, lagres og udskrives til personlig brug og til ikke-kommerciel brug i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbejdning, tilgængeliggørelse samt fremstilling af kopier er ellers kun tilladt i det omfang, der følger af lov eller aftale.

[NO] Dette materialet er beskyttet av opphavsrett. Det kan lastes ned, lagres og skrives ut for personlig bruk og for ikke-kommersiell bruk i forbindelse med undervisning og forskning. Bearbeidning, tilgjengeliggjøring og fremstilling av kopier er ellers bare tillatt i den grad som følger av lov eller avtale.

[sv] Detta material är skyddat av upphovsrätt. Det får laddas ned, sparas och skrivas ut för enskilt bruk samt för icke-kommersiellt bruk i samband med undervisning och forskning. Bearbetning, tillgängliggörande samt framställning av kopior är i övrigt bara tillåtet i den utsträckning som följer av lag eller avtal.

[EN] This material is protected by copyright. It may be downloaded, saved and printed for personal use and for non-commercial use in connection with teaching and research. Altering, making it available or producing copies is otherwise only permitted to the extent that follows from law or contract.